

INNOVATIVE APPROACHES IN DEVELOPING EXPORT ACTIVITIES IN UZBEKISTAN

Qobulova Marvabonu Murod qizi

Abstract

This article analyzes the role and importance of innovative approaches in the development of export activities in Uzbekistan. The article discusses the impact of exports on economic growth, export diversification, capturing new markets, and strategies for developing exports through digital technologies and innovative systems. It also highlights how effective approaches and the application of modern technologies in exporting domestically produced goods create new opportunities, and the importance of state policy in promoting exports. Additionally, the article analyzes the challenges in export development and the ways to overcome them.

Basic words and concepts: export, innovative approaches, diversification, digital technologies, economic growth, production, market penetration, state policy, export strategies.

ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В РАЗВИТИИ ЭКСПОРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ

Аннотация

В данной статье анализируется роль и значимость инновационных подходов в развитии экспортной деятельности в Узбекистане. Рассматриваются влияние экспорта на экономический рост, диверсификацию экспорта, захват новых рынков, а также стратегии развития экспорта через цифровые технологии и инновационные системы. Особое внимание уделяется тому, как эффективные подходы и внедрение современных технологий в экспорт производимых в стране товаров создают новые возможности, а также значению государственной политики в продвижении экспорта. Кроме того, в статье анализируются проблемы, возникающие при развитии экспорта, и пути их преодоления.

Ключевые слова и понятия: экспорт, инновационные подходы, диверсификация, цифровые технологии, экономический рост, производство, захват рынка, государственная политика, экспортные стратегии.

O'ZBEKISTONDA EKSPORT FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR

Qobulova Marvabonu Murod qizi

Annotatsiya:

Ushbu maqola O'zbekistonda eksport faoliyatini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarning o'ri va ahamiyatini tahlil qiladi. Maqolada eksportning iqtisodiy o'sishga ta'siri, eksportni diversifikatsiya qilish, yangi bozorlarni zabt etish, raqamli texnologiyalar va innovatsion tizimlar orqali eksportni rivojlantirish strategiyalari haqida so'z boradi. O'zbekistonda ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarni eksport qilishda samarali yondashuvlar va zamonaviy texnologiyalarni tatbiq etish orqali yangi imkoniyatlar yaratilishi, eksportni ilgari surish uchun davlat siyosatining ahamiyati haqida ham ma'lumot beriladi. Shuningdek, maqola eksportni rivojlantirishda yuzaga keladigan muammolarni va ularni bartaraf etish yo'llari haqida ham tahlil qilinadi.

Tayanch so'zlar va tushunchalar: eksport, innovatsion yondashuv, diversifikatsiya, raqamli texnologiyalar, iqtisodiy o'sish, ishlab chiqarish, bozorni zabt etish, davlat siyosati, eksport strategiyalari.

Kirish. O'zbekiston iqtisodiyoti o'sish va rivojlanishning yangi bosqichiga o'tmoqda. Ushbu jarayonda eksport faoliyati muhim rol o'ynaydi, chunki eksport mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda, xorijiy valyuta kirimlarini jalb etishda va yangi ish o'rinlarini yaratishda muhim omil hisoblanadi. "Yangi O'zbekiston" siyosati doirasida iqtisodiy islohotlar va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanayotgan eksportni rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar eksportni diversifikatsiya qilish, yangi bozorlarni zabt etish va xalqaro raqobatbardoshlikni oshirishga qaratilgan.[5,87]

Bugungi kunda, o'zbekistonlik eksportchilarga yangi imkoniyatlar yaratish, mahsulotlarni yuqori qo'shilgan qiymat bilan eksport qilish, eksportni ilgari surishda

innovatsion texnologiyalar va raqamli yondashuvlar qo'llanilmoqda. Bu esa, O'zbekistonning eksport bozorlarida muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi uchun zaruriy shart-sharoitlarni yaratadi. Shu bilan birga, eksportning rivojlanishiga to'sqinlik qilayotgan muammolarni hal etish uchun yangi yondashuvlar va innovatsion tizimlar ishlab chiqilishi kerak.

Mazkur maqolada O'zbekistonning eksport faoliyatini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarning o'rni va ahamiyati, mavjud imkoniyatlar va yuzaga keladigan muammolar tahlil etiladi. Shuningdek, eksportni rag'batlantirish va mustahkamlash uchun zamonaviy texnologiyalar, innovatsion biznes modellar, raqamli marketing va xalqaro aloqalar tahlil qilinadi.

- **Mavzuga oid adabiyotlar tahlili (Literature review).** Eksport faoliyatini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarning ahamiyatini o'rganish bo'yicha ko'plab ilmiy ishlar va tadqiqotlar mavjud. Birinchi navbatda, eksportni diversifikatsiya qilish, yangi bozorlarni zabt etish, mahsulotlarni yuqori qo'shilgan qiymat bilan eksport qilish kabi strategiyalarni tahlil qilgan ishlar mavjud.[1,25] O'zbekistonning eksportni rivojlantirishdagi muammolariga oid tahlil qilgan maqolalarda, innovatsion texnologiyalarning eksport faoliyatiga ta'siri, raqamli marketing va savdolarni global darajada ilgari surishning samaradorligi haqida alohida ta'kidlanadi.[2,36]

O'zbekistonning eksport salohiyatini oshirish uchun ishlab chiqarishning modernizatsiyasi va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash zarurligi haqida xulosalar mavjud. Shuningdek, tadbirkorlik va eksport sohasida innovatsion tizimlarning rolini oshirish va yangi texnologiyalarni ishlab chiqish bo'yicha mamlakatda olib borilayotgan ishlar ijobiy natijalar berayotgani haqida ham tahlillar mavjud.

- **Tahlil va natijalar (Analysis and results).** Eksport faoliyatini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarning amalga oshirilishi, O'zbekistonda iqtisodiy o'sishni tezlashtirish va eksport salohiyatini oshirishda samarali vosita bo'lishi mumkin. Raqamli texnologiyalar va innovatsion tizimlar, jumladan, elektron tijorat, raqamli marketing va savdo platformalarini qo'llash eksportchilar uchun yangi imkoniyatlar yaratdi. Bu orqali O'zbekistonlik eksportchilar, avvalgi an'anaviy usullarga qaraganda,

zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali yangi bozorlarni zabt etishga muvaffaq bo'lishmoqda.

O'zbekistonning eksport diversifikatsiyasiga erishish uchun yangi bozorlarni izlash va xalqaro darajada raqobatbardosh mahsulotlarni taqdim etish zarur. Bu borada, O'zbekistonda ishlab chiqarilgan mahsulotlar, jumladan, paxta, meva-sabzavotlar, to'qimachilik mahsulotlari va qurilish materiallari kabi sohalarda innovatsion yondashuvlar muvaffaqiyatli qo'llanilmoqda. Shuningdek, iqtisodiyotning turli sohalarida sanoatni modernizatsiya qilish va yuqori texnologiyalarni joriy etish natijasida ishlab chiqarish jarayonlarini yanada samarali qilish mumkin.

O'zbekiston eksporti uchun yangi bozorlarni zabt etishda innovatsion tizimlar yordamida yangi savdo yo'llarini ochish, mahsulotni to'g'ridan-to'g'ri iste'molchiga yetkazish imkoniyatlarini yaratadi. Bu nafaqat mamlakatning eksport hajmini oshiradi, balki xalqaro bozorda O'zbekistonning brendini rivojlantiradi.

Eksport faoliyatini rivojlantirishdagi innovatsion yondashuvlar

Raqamli texnologiyalar va e-commerce (elektron savdo)

Dunyo bo'ylab raqamli texnologiyalar va elektron savdo tizimlarining rivojlanishi eksportni yangi bosqichga olib chiqmoqda. O'zbekistonda ham elektron savdo va raqamli texnologiyalarni qo'llash orqali eksportni rivojlantirish mumkin. Raqamli platformalar yordamida kichik va o'rta biznes vakillari, shuningdek, yirik korxonalar o'z mahsulotlarini xalqaro bozorga chiqarish imkoniyatiga ega bo'ladi. E-commerce (elektron savdo) sohasidagi innovatsion yondashuvlar O'zbekistonning eksport salohiyatini kengaytirishga yordam beradi.

O'zbekistonda eksport qilishda yangi raqamli platformalarning joriy etilishi, mahsulotlarni global bozorga tez va oson yo'naltirish imkoniyatini yaratadi. Elektron savdo bo'yicha mutaxassislar va tajribali eksportchilar raqamli marketing, tarmoq tizimlari va onlayn savdo kanallaridan qanday samarali foydalanish haqida qo'llanmalar yaratishlari mumkin.

Yuqori qo'shimcha qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarish

Innovatsion yondashuvlarning yana bir muhim jihati yuqori qo‘shimcha qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarishdir. O‘zbekistonning xom ashyo va tabiiy resurslari juda boy bo‘lib, ular eksport qilinadigan mahsulotlarga aylantirilishi kerak. Yangi texnologiyalar va ilmiy-tadqiqot ishlari orqali, o‘z resurslarimizni yuqori qo‘shimcha qiymatga ega bo‘lgan mahsulotlarga aylantirish va ularni global bozorga taqdim etish mumkin.

Masalan, O‘zbekiston paxta va boshqa qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini faqat xom ashyo sifatida eksport qilmasdan, ularni qayta ishlash, paketlash va brend yaratish orqali yuqori qo‘shimcha qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarish bo‘yicha yangi imkoniyatlarga ega.

Innovatsion biznes modellarini joriy etish

O‘zbekistonning eksport sektorida innovatsion biznes modellarini joriy etish orqali yangi rivojlanish imkoniyatlarini yaratish mumkin. Yangi biznes modellarida, xususan, "startap" va "klaster" tizimlari ishlab chiqilishi zarur. Bu tizimlar, kichik va o‘rta biznesni qo‘llab-quvvatlash, xalqaro bozorga chiqish imkoniyatlarini yaratish, yangi mahsulotlar va xizmatlar ishlab chiqish jarayonlarini tezlashtiradi.

Shuningdek, ishlab chiqarish jarayonlarida innovatsion texnologiyalarni qo‘llash, "aqlli ishlab chiqarish" va "raqamli ishlab chiqarish" kabi yondashuvlar yordamida hamkorlikni kuchaytirish va eksportni rivojlantirish mumkin.

Mahsulotni brend qilish va marketingni kuchaytirish

Eksportni rivojlantirishda mahsulotni brend qilish va xalqaro bozorlar uchun marketing strategiyalarini ishlab chiqish juda muhimdir. O‘zbekistonda ishlab chiqarilgan mahsulotlarning brendini yaratish, xaridorlarga yuqori sifatli va ishonchli mahsulotni taklif etish bo‘yicha yangicha yondashuvlarni qo‘llash zarur. Innovatsion marketing usullarini qo‘llash, xususan, raqamli marketing va sosial tarmoqlar orqali bozorni kengaytirish, mahsulotning nafaqat sifatini, balki brendini ham ommalashtirishni ta‘minlaydi.

- Xulosa va takliflar (Conclusion/Recommendations).

O‘zbekistonda eksport faoliyatini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarning roli katta. Raqamli texnologiyalar, innovatsion biznes modellari va yangi marketing

strategiyalari yordamida O'zbekistonning eksport salohiyatini oshirish mumkin. Biroq, bu jarayonda, eksportchilarni qo'llab-quvvatlash, eksportni ilgari surish va yangi bozorlarni zabt etish uchun davlat tomonidan qulay sharoitlar yaratish zarur. Shuningdek, innovatsion tizimlarning integratsiyasi, yangi bozorlar bilan aloqalarni mustahkamlash va raqamli texnologiyalarni eksport faoliyatida keng qo'llash uchun yanada samarali siyosatlar ishlab chiqilishi lozim.

O'zbekistonning eksport faoliyatini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarning qo'llanilishi xalqaro bozorga kirish imkoniyatlarini kengaytirish va eksport salohiyatini oshirishda katta ahamiyatga ega. Elektron savdo, yuqori qo'shimcha qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarish, innovatsion biznes modellarini joriy etish va mahsulotni brend qilish kabi usullar, eksportning diversifikatsiya qilinishini va yangi bozorlar topilishini ta'minlaydi.

Biroq, bu jarayonda mavjud bo'lgan muammolar, xususan, infratuzilma, raqamli texnologiyalarni joriy etishda yuzaga keladigan qiyinchiliklar va eksportni qo'llab-quvvatlashda samarasiz siyosatlar to'g'risida ehtiyotkorlik bilan ish olib borish zarur. O'zbekistonning eksport faoliyatini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar nafaqat iqtisodiy o'sishga, balki xalqaro savdo aloqalarini mustahkamlashga ham hissa qo'shadi.

Takliflar:

Raqamli texnologiyalarni keng qo'llash: Elektron tijorat, raqamli marketing va onlayn savdo platformalarini qo'llash orqali O'zbekistonda ishlab chiqarilgan mahsulotlarni global bozorga chiqarmoq.

Eksportni diversifikatsiya qilish: Yangi mahsulot turlarini ishlab chiqish va ularni yuqori qo'shilgan qiymatga ega eksport qilish.

Yangi bozorlarni izlash: Strategik marketing va xalqaro bozorlarni o'rganish orqali yangi bozorlarni zabt etish.

Innovatsion ekosistema yaratish: Innovatsion texnologiyalarni joriy etish, startaplarni qo'llab-quvvatlash va biznes inkubatorlarini yaratish orqali ishlab chiqarishni yanada samarali qilish.

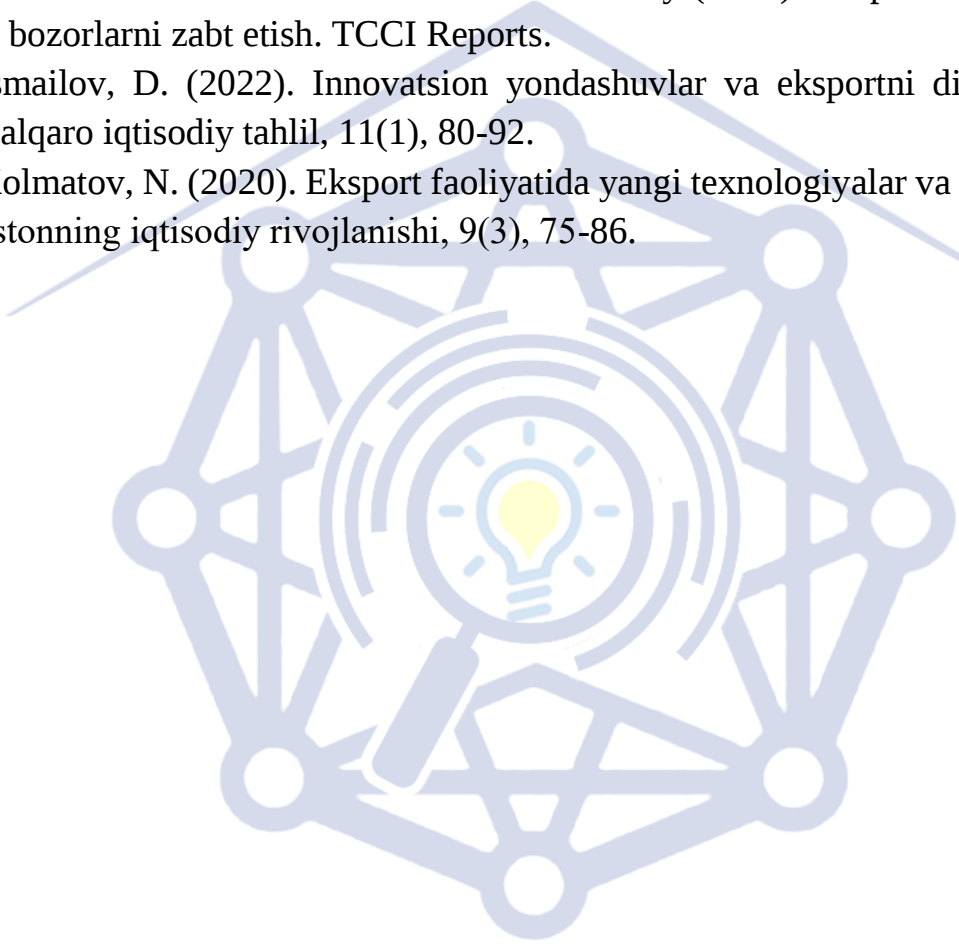
Samarali eksport siyosatini ishlab chiqish: Eksportchilarni rag'batlantirish, davlat siyosatining qo'llab-quvvatlanishi va export importning shaffofligini ta'minlash.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov, I. A. (2019). Eksportni rivojlantirish: O'zbekistonda innovatsion yondashuvlar. O'zbekiston iqtisodiyoti, 12(4), 45-58.
2. Raxmonov, A. (2020). Raqamli texnologiyalar va eksportning o'sishiga ta'siri. O'zbekiston eksporti jurnali, 3(2), 102-113.
3. Tashkent Chamber of Commerce and Industry (2021). Eksportni rivojlantirish va yangi bozorlarni zabt etish. TCCI Reports.
4. Ismailov, D. (2022). Innovatsion yondashuvlar va eksportni diversifikatsiya qilish. Xalqaro iqtisodiy tahlil, 11(1), 80-92.
5. Xolmatov, N. (2020). Eksport faoliyatida yangi texnologiyalar va samaradorlik. O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishi, 9(3), 75-86.

**Research Science and
Innovation House**